

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет медичний, міжнародний

Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії з курсом урології

**Силабус навчальної дисципліни
«Загальна хірургія»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 150 годин, 5 кредити. Семестри: V-VI. 3 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії з курсом урології. Одеса, вул. Пастера 9, пров. Валіховський, 5, Багатопрофільний медичний центр ОНМедУ. 1 хірургічне відділення, 2 хірургічне відділення
Викладач (-і)	Каштальян М.А., д.мед.н, професор, завідувач кафедри. Професори: д.мед.н. Вансович В.Є., д.мед.н. Герасименко О.С. Доценти: к.мед.н. Дробков О.Л., к.мед.н. Квасневський О.А., к.мед.н. Квасневський Є.А., к.мед.н. Колотвін А.О., к.мед.н. Ільїна- Стогнієнко В.Ю., к.мед.н. Давидов Д.М. Асистенти: к.мед.н. Ромак О.І., к.мед.н. Самарський І.М., к.мед.н. Мурадян К.Р., Білаш О.В., Похлебіна В.Б., Вітюк М.С.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Білаш Оксана Вікторівна, завуч кафедри 093-848-4048 Ільїна-Стогнієнко Вікторія Юріївна, відповідальна за організаційно- виховну роботу кафедри 067-971-21-05 Жебраковська Марина Юріївна, старший лаборант кафедри 050-316- 10-91 E-mail: surgdep@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою Outlook.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – заходи з організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці; перев'язочний матеріал і способи його застосування; кровотеча і способи її тимчасової та кінцевої зупинки; трансфузія компонентів донорської крові,

ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика; основи анестезіології та реаніматології; клініка, діагностика, перша медична допомога, принципи лікування при травматичних ушкодженнях; загальні питання хірургічної інфекції; клініка, діагностика, лікування, профілактика окремих видів хірургічної інфекції; основи трансплантології, основи клінічної онкології; методологія обстеження хірургічного хворого.

Пререквізити і постреквізити дисципліни (місце дисципліни в освітній програмі):

Пререквізити: українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням), латинська мова та медична термінологія, медична біологія, медична та біологічна фізики, біологічна та біоорганічна хімія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія.

Постреквізити: хірургія, травматологія та ортопедія, урологія, нейрохірургія, анестезіологія та інтенсивна терапія, екстрена та невідкладна медична допомога.

Мета дисципліни: опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі хірургії та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання дисципліни:

1. Формування вмій та навичок: з основних заходів, необхідних для організації роботи у хірургічному відділенні; забезпечення профілактики виникнення та розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції; засвоєння знань з основ місцевої та загальної анестезії; з діагностики станів та захворювань, що потребують на хірургічне лікування; формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

2. Опанування навичок: з накладання пов'язок з використанням різноманітних перев'язочних матеріалів, для надання першої медичної допомоги при таких станах як кровотеча, закриті пошкодження м'яких тканин, перелом кістки, вивих, синдром тривалого стиснення, рана, опік, відмороження; для підготовки і проведення трансфузії компонентів крові донора; для діагностики і диференціальної діагностики при різноманітних хірургічних інфекційних процесах; зі збору скарг, анамнезу, об'єктивного обстеження хірургічного хворого.

3. Опанування вмінням: визначати тактику невідкладної допомоги, при станах та захворюваннях зумовлених хірургічною патологією; вміння вибирати метод знеболення в залежності від стану хворого і наявної хірургічної патології; отримання вмій щодо вибору лікувальної програми і засобів профілактики при хірургічній інфекції; обстеження хірургічного хворого та оформлення результатів у відповідній медичній документації.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- сучасні концепції вітчизняної і зарубіжної теоретичної і практичної хірургії;
- основні принципи організації хірургічної допомоги населенню України;
- основи організації раціонального режиму і лікування хірургічного хворого;
- загальні елементи догляду за хірургічними хворими;
- теоретичні аспекти про перев'язочний матеріал і способи його застосування;
- теоретичні основи сучасної антисептики;
- теоретичні аспекти профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- класифікацію, клінічні прояви, наслідки кровотечі, методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі;
- теоретичні і практичні аспекти трансфузії препаратів донорської крові та кровозамінників;
- ускладнення при гемотрансфузії, заходи для їх профілактики і лікування;
- основи анестезіології;
- основи реаніматології, клінічні прояви термінальних станів, їх діагностику, стадії

і заходи при проведенні серцево-легеневої реанімації;

- загальні питання травматології, онкології та трансплантології;
- засоби і способи транспортної іммобілізації;
- теоретичні аспекти про рани і рановий процес, лікування ран;
- загальні питання хірургічної та ВІЛ-інфекції;
- клініку, діагностику та лікування окремих гнійно-запальних захворювань м'яких

тканин, сухожилків, кісток та суглобів;

• методику обстеження хворого, особливості обстеження хворого з хірургічною патологією;

- структуру медичної карти стаціонарного хворого.

Вміти:

- накладати бинтову пов'язку на різні ділянки тіла;
- накладати лонгету з гіпсу;
- вибирати засіб для транспортної іммобілізації, накладати шину Крамера, Дітерікса;
- провести дезінфекцію різних інструментів та предметів догляду за хворими;
- організувати відповідні санітарно-епідемічні умови для різних приміщень хірургічного відділення;
- виконати підшкірну, внутрішньом'язову ін'єкції, провести венепункцію, становити внутрішньовенний катетер, налаштувати систему для трансфузії кровозамінників і компонентів донорської крові;
- виконати катетеризацію сечового міхура м'яким катетером, поставити очисну та сифонну клізму, промити шлунок зондом;
- підготувати операційне поле;
- застосувати заходи для профілактики виникнення пролежнів;
- провести диференційну діагностику при кровотечі, виявляти ознаки розвитку геморагічного шоку;
- застосувати способи тимчасової зупинки кровотечі, вибирати спосіб для кінцевої зупинки кровотечі;
- визначити групу крові за системою АВО та Rh, провести тести на індивідуальну сумісність крові реципієнта та донора, вибрати тести на сумісність при трансфузії компонентів донорської крові, організувати і провести трансфузію еритроцитарної маси, свіжозамороженої плазми;
- вибрати адекватний спосіб анестезії для проведення того чи іншого втручання;
- провести діагностику термінальних станів, виконувати заходи елементарної підтримки життя;
- діагностувати різноманітні травматичні пошкодження;
- надавати першу медичну допомогу при різноманітних травматичних пошкодженнях;
- вибрати хірургічну тактику при лікуванні різних стадій ранового процесу;
- вибрати засоби для місцевого застосування при лікуванні ран в залежності від стадії ранового процесу;
- діагностувати різноманітні інфекційні хірургічні процеси, проводити між ними диференційну діагностику;
- діагностувати гнійно-некротичну стадію розвитку інфекційного хірургічного захворювання;
- вибирати відповідну хірургічну тактику для різних стадій розвитку хірургічної інфекції;
- скласти лікувальну програму при різних інфекційних хірургічних захворюваннях;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження хірургічного хворого;

- оформити карту стаціонарного хворого для пацієнта з хірургічною патологією.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій (20 аудиторних годин); практичних занять (80 аудиторних годин) організації самостійної роботи здобувача (50 годин).

Методи навчання: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, демонстрація та відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах.

Зміст навчальної дисципліни

ВВЕДЕННЯ В ХІРУРГІЮ. ДЕСМУРГІЯ. ОСНОВИ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНОГО РЕЖИМУ В ХІРУРГІЧНІЙ КЛІНІЦІ. НЕВІДКЛАДНІ ХІРУРГІЧНІ СТАНИ. ОСНОВИ ТРАНСФУЗІОЛОГІЇ, АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЇ (МІСТИТЬ 8 ЗМІСТОВИХ МОДУЛІ)

Змістовий модуль 1. Десмургія. Антисептика. Асептика. Операція.

Тема 1. Введення в хірургію. Гігієна у хірургічному стаціонарі. Робота середнього персоналу в умовах хірургічного відділення.

Етапи розвитку хірургії, вітчизняні хірургічні школи; організація хірургічної допомоги в Україні. Правила поведінки у хірургічній клініці. Питання хірургічної деонтології. Структура хірургічної клініки. Поняття про гігієну у хірургічному стаціонарі з метою профілактики розповсюдження госпітальної інфекції. Гігієна тіла, одягу медперсоналу, гігієна білизни і одягу хворих. Обов'язки постової та старшої медичної сестри. Пост медичної сестри. Медична документація. Медичні маніпуляції: термометрія, ін'єкції (техніка проведення).

Тема 2. Десмургія. Поняття, визначення.

Перев'язочний матеріал. Правила накладання. Типові бинтові пов'язки. Пов'язки на голову, шию, грудну клітку. Догляд за хворими, оперованими на голові, шиї, грудній клітці.

Тема 3. Десмургія. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках.

Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки. Догляд за хворими з переломами. Гіпсова техніка. Проби на якість гіпсового порошку. Правила гіпсової техніки.

Тема 4. Асептика.

Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля. Ознайомлення з методикою виготовлення серветок, тампонів, кульок. Підготовка операційної білизни та перев'язочного матеріалу до стерилізації, методи укладки в бікси Шимельбуша. Будова і робота автоклава, техніка безпеки. Методи підготовки рук хірурга до операції. Догляд за руками хірурга поза клінікою. Обробка операційного поля. Будова операційного блоку. Види прибирань. Методи транспортування хворих в операційну. Правила одягання операційної білизни. Підготовка інструментів до стерилізації. Приготування миючих та дезінфікуючих розчинів. Проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів. Методи стерилізації ріжучих, оптичних, загально-хірургічних інструментів. Види шовного матеріалу. Методи стерилізації шовного матеріалу.

Тема 5. Антисептика.

Догляд за хворими з гнійною патологією. Особливості догляду за хворими з гнійною патологією. Організація роботи гнійної перев'язочної. Особливості перев'язок і догляд за хворими з анаеробною інфекцією. Методи сучасної антисептики, їх характеристика. Утилізація перев'язочного матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями.

Тема 6. Хірургічна операція.

Підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді.

Поняття про хірургічну операцію. Класифікація оперативних втручань, етапи виконання. Передопераційний період, його задачі. Особливості підготовки хворих до планових і термінових операцій. Передопераційний період: догляд за шкірою хворого, санація ротової порожнини, гоління волосся, очищення кишечника за допомогою клізм, гігієна білизни та одягу хворих. Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді. Профілактика можливих ускладнень. Харчування хворих. Динамічна лапароскопія при травмах органів черевної порожнини, її роль у діагностиці та веденні післяопераційного періоду. Особливості профілактики неінфекційних післяопераційних ускладнень при операціях на органах черевної порожнини.

Змістовий модуль 2. Кровотеча, крововтрата. Основи гемотрансфузіології.

Тема 7. Кровотеча.

Визначення та види кровотеч. Механізм самостійної зупинки кровотечі. Методи тимчасової зупинки кровотечі (пальцеве притискання, тиснуча пов'язка, закрутка, джгут, турнікет).

Тема 8. Методи тимчасової зупинки кровотечі.

Проведення тимчасової зупинки кровотечі при артеріальній чи венозній кровотечі на кінцівках. Пальцеве притискання. Максимальне згинання кінцівки. Підвищене положення кінцівки. Прямий тиск на рану. Тиснуча пов'язка. Накладання джгуту Есмарха. Накладання турнікету САТ. Використання підручних матеріалів.

Тема 9. Методи остаточної зупинки кровотечі.

Методи остаточної зупинки кровотечі: механічні, фізичні, біологічні. Судинний шов. Трансплантація, алопластика.

Тема 10. Вчення про кров. Препарати та компоненти крові. Сучасні кровозамінники.

Історія розвитку переливання крові. Методики визначення групи крові і резус-належності крові. Механізм дії перелитої крові та її компонентів. Препарати та компоненти крові. Кровозамінники, класифікація, показання до використання.

Тема 11. Переливання крові та препаратів крові.

Показання та протипоказання до переливання крові. Макроскопічне визначення якості крові. Визначення групової, індивідуальної та біологічної сумісності крові донора та реципієнта. Шляхи та методи переливання. Спостереження за хворим під час переливання, документація.

Тема 12. Можливі помилки і ускладнення при переливанні крові. Сучасні кровозамінники.

Можливі помилки і ускладнення при переливанні крові. Профілактика та перша допомога при ускладненнях гемотрансфузії.

Тема 13. Геморагічний шок.

Місцеві та системні симптоми кровотечі. Визначення величини крововтрати. Патофізіологічні механізми компенсації крововтрати. Класифікація кровотеч за об'ємом. Геморагічний шок. Клінічна картина геморагічного шоку. Визначення ступені важкості та стадії геморагічного шоку. Трансфузійно-інфузійна інтенсивна терапія геморагічного шоку.

Змістовий модуль 3. Загальна анестезіологія та реанімація.

Тема 14. Місцева анестезія.

Різновиди місцевого знеболення (пошарова інфільтрація, регіональна, спинномозкова, внутрішньокісткова). Препарати для місцевої анестезії. Показання, протипоказання. Можливі ускладнення.

Тема 15. Інгаляційний наркоз. Неінгаляційний наркоз.

Показання, протипоказання. Можливі ускладнення. Поняття про премедикацію. Препарати для інгаляційного, ендотрахельного наркозу. Стадії ефірного наркозу. Масковий наркоз, методика проведення. Будова апарату для інгаляційного наркозу. Типи дихальних контурів. Методика проведення ендотрахеального наркозу. Різновиди неінгаляційного наркозу. Препарати. Методики застосування. Ускладнення наркозу по стадіям і рівням.

Тема 16. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих.

Термінові стани. Інтенсивна терапія і легенево-серцева реанімація. Показання і техніка проведення штучної вентиляції легень і непрямого масажу серця. Відпрацювання техніки легенево-серцевої реанімації на фантомі.

Змістовий модуль 4. Травматизм та пошкодження.

Тема 17. Рани і рановий процес.

Профілактика розвитку інфекції в рані. Лікування чистих ран. Рани, визначення, класифікація. Структура рани та перебіг ранового процесу у чистій рані. Характеристика окремих типів ран і перша допомога при них. Умови при яких виникає інфекція у рані і її усунення. Структура чистої рани. Первинна хірургічна обробка рани. Види первинних швів. Лікування чистої рани в післяопераційному періоді. Особливості вогнепальних ран.

Тема 18. Інфіковані рани.

Перебіг ранового процесу у гнійній рані. Хірургічна обробка гнійної рани, види вторинних швів. Лікування гнійної рани в залежності від фази ранового процесу. Види дренивання гнійної рани.

Тема 19. Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа.

Поняття про травматизм. Травматичний шок. Клінічні прояви закритого ушкодження м'яких тканин, черепа. Профілактика розвитку травматичного шоку.

Тема 20. Закриті пошкодження грудної клітки.

Травми грудної клітки. Клінічні прояви закритого ушкодження грудної клітки. Плевральна пункція. Пневмоторакс, клінічна картина, діагностика, лікування. Перша допомога при напруженому пневмотораксі. Гемоторакс, клінічна картина, діагностика, лікування.

Тема 21. Закриті пошкодження органів черевної порожнини.

Травми органів черевної порожнини. Внутрішньоочеревинна кровотеча. Пошкодження порожнистих органів. Клінічні прояви. Методи діагностики. Перша допомога. Методи лікування. Оцінка тяжкості стану, прогнозу летальності та вибору хірургічної тактики при бойових ушкодженнях.

Тема 22. Переломи.

Механізм виникнення. Утворення кісткового мозолу. Перша допомога при переломах. Визначення перелому. Класифікація. Механізм виникнення перелому. Види зміщень кісткових уламків. Утворення кісткового мозолу. Клінічна картина. Методи діагностики. Надання першої допомоги при переломах, її задачі. Засоби транспортної іммобілізації. Будова шин Дітерікса і Крамера. Надання першої долікарської допомоги хворому з переломом. Накладання шин з підручних матеріалів, Крамера і Дітерікса. Використання противошочових шин при переломах кісток тазу.

Тема 23. Лікування переломів у стаціонарі. Вивихи.

Основні задачі лікування переломів у стаціонарі. Основні види закритого та відкритого лікування. Знеболення. Фіксаційний і екстензійний методи лікування. Показання до оперативного втручання. Методи оперативних втручань при переломах. Наслідки лікування переломів. Вивихи, поняття. Класифікація. Механізм виникнення. Клінічні прояви. Диференційна діагностика між переломом та вивихом. Лікування вивихів.

Тема 24. Опікова хвороба. Відмороження. Електротравма.

Класифікація опіків по глибині, площі, важкості. Клінічні прояви термічних опіків. Симптоматика опіків хімічними сполуками. Променеві опіки. Періоди перебігу опікової хвороби. Перша допомога при різних видах опіків. Лікування опіків у стаціонарі. Лікування опікової хвороби згідно перебігу. Види оперативних втручань при опіках. Відмороження. Визначення. Ступені. Клінічні прояви. Особливості надання першої допомоги хворому з відмороженням у до реактивного періоді. Лікування відмороження у стаціонарі. Електротравма, особливості перебігу. Надання першої допомоги при електротравмі.

Тема 25. Бойова хірургічна травма (догоспітальна допомога).

Особливості надання медичної допомоги при бойових діях та надзвичайних станах.

Організація та зміст медичної допомоги пораненим і травмованим в умовах бойових дій. Поняття про рівні надання медичної допомоги. Протокол Tactical Combat Casualty Care Guidelines. Використання алгоритмів MARCH, PAWS. Поняття про медичне сортування на етапах медичної евакуації.

Змістовий модуль 5. Хірургічна інфекція.

Тема 26. Хірургічна інфекція.

Хірургічна інфекція. Класифікація. Етіологія. Патогенез. Методи загального та місцевого лікування. Хірургічні аспекти проблеми ВІЛ.

Тема 27. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин.

Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: абсцес, флегмона, фурункул, карбункул. Клінічна картина. Методи діагностики і диференційної діагностики. Оперативні втручання при цих захворюваннях.

Тема 28. Гострі гнійні захворювання залозистих органів.

Гострі гнійні захворювання залозистих органів, м'яких тканин: гідраденіт, мастит, бешиха, лімфаденіт, лімфангоїт, парапроктит. Клінічна картина. Діагностика. Лікування.

Тема 29. Гнійні захворювання кисті.

Панарицій, флегмона кисті. Визначення, класифікація. Клінічна картина. Діагностика, Лікування.

Тема 30. Гнійні захворювання кісток.

Гострий гематогенний остеомієліт. Патогенез, утворення секвестральної капсули. Діагностика, лікувальна тактика. Види оперативного лікування. Хронічні форми остеомієліту, їх лікування.

Тема 31. Гостра специфічна хірургічна інфекція.

Правець. Дифтерія ран. Сибірська виразка. Етіологія, патогенез. Клініка. Методи діагностики. Лікування.

Тема 32. Гостра неспецифічна хірургічна інфекція.

Газова гангрена. Гнилісна інфекція. Етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування.

Тема 33. Загальна гнійна інфекція (сепсис).

Ендогенна інтоксикація при гострій хірургічній інфекції. Сучасні положення поняття сепсис. Класифікація. Патогенетичні особливості протікання. Сучасні методи діагностики. Принципи лікування. Ендогенна інтоксикація при хірургічній інфекції. Методи детоксикації і імунорекції. Хірургічні аспекти СНІДу і наркоманії.

Тема 34. Плеврит. Перитоніт.

Плеврит. Класифікація. Етіологія. Клініка. Діагностика. Принципи лікування. Перитоніт. Класифікація. Етіологія. Клініка. Діагностика. Принципи лікування.

Змістовий модуль 6. Основи клінічної онкології.

Тема 35. Пухлини. Класифікація, клінічні групи.

Міжнародна класифікація. Диференційна діагностика злоякісного і доброякісного росту. Клінічна картина. Сучасні методи діагностики і лікування. Особливості хірургічного втручання в контексті невиліковного захворювання, покази. Поняття паліативної хірургії.

Змістовий модуль 7. Змертвіння.

Тема 36. Гострі та хронічні порушення артеріального, венозного кровообігу та циркуляції лімфи.

Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Сторонні тіла. Гострі та хронічні порушення артеріального, венозного кровообігу та циркуляції лімфи. Змертвіння, гангрена, нориця, виразка. Види, етіологія, клініка, диференційна діагностика, принципи лікування. Клініка сторонніх тіл різної локалізації, перша допомога.

Змістовий модуль 8. Курація хірургічних хворих

Тема 37. Методика обстеження та курація хірургічних хворих.

Структура історії хвороби. Методика обстеження хворих. Сучасні лабораторні, інструментальні та апаратні методи досліджень. Повнота обстеження хворого.

Формулювання діагнозу. Призначення лікування.

Тема 38. Курація хірургічних хворих.

Проведення клінічного обстеження хворого. Збір скарг, анамнезу хвороби, анамнезу життя. Проведення об'єктивного обстеження хворого: огляд, пальпація, перкусія, аускультация. Обґрунтування попереднього діагнозу. Призначення лабораторних, інструментальних та апаратних методів досліджень, їх аналіз. Обґрунтування методу лікування. Спостереження за хворим. Оформлення навчальної історії хвороби.

Тема 39. Курація хірургічних хворих.

Захист навчальної історії хвороби.

Тема 40. Диференційований залік.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Загальна хірургія: підручник / С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, , І. Г. Герич та ін.: за ред. професорів С. Д. Хіміча, М.Д. Желіби,. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 608 с.
2. Загальна хірургія : [підручник для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] / за ред.: Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова, В. О. Шідловського ; В. П. Андрущенко, Я. С. Березницький, А. В. Верба та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 342 с.
3. Хірургія. (Підручник з загальної хірургії) /за ред. проф. Я.С.Березницького. – Дніпропетровськ, РВА „Дніпро VAL”, Т.1. – 2018. – 443с.

1. General Surgery. Textbook for students of higher medical edukational establishments / [Lihonenko O.V., Zubaha A.B., Khimich S.D et all.]; Edited by Prof. S.D. Khimich, Prof. M.D. Zheliba / Kyiv AUS Medicine Publiching, 2019.- 608 p.
2. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Chorna I.O. et all.]; Edited by Prof. Ja.S.Bereznickij, M.P.Zacharash, M.P.Mishalov,/ - Vinnica: New book- 2019. -344с
3. R.Kushnir. Lecture of General surgery for foreign students of II and III years of medical faculty. –Ternopil “Ukrmedkniga”,2018 – 318 p
4. Lyapis M. A. Methods of examination of a surgical patient / M. A. Lyapis. – Ternopil: Ukrmedbook, 2004. – 156 p.

Додаткова:

1. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. Проф.. Польового В .П., Шкваровського І. В., Желіби М .Д. – Чернівці: Медуніверситет, 2018. – 252 с.
2. Десмургія : навчальний посібник / О. О. Виноградов, М. О. Ропасва, О. І. Гужва, А. В. Радченко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. – 80 с.
3. Шаповал С.Д. Гнійно-септична хірургія./Навчальний посібник. – Київ ВСВ «Медицина» - 2019 – 192 с.
4. Невідкладні стани в хірургії. /Навчальний посібник для медичних ВНЗ I—III рівнів акредитації МОЗ України/ К. Бобак, А. Бобак, В. Киретов - Київ ВСВ «Медицина» - 2017 – 560с.
1. Butyrsky A. General surgery. – Simferopol. 2014.- 478p
2. General surgery. Selected lectures Edited by prof. V. V. Mishchenko // V. Ye. Vansovych, N. D. Voloshenkova, D. M. Davydov, et other// Odessa 2019. 338p
3. Gostishcev V.K. General surgery/ The manual. –М.:Geotar-med, 2018. 220p
4. Schevchenko S. I. Surgery / S. I. Schevchenko and others. – Kharcov, 2004.
5. Kushnir R. Lectures of General surgery. – 2015.
6. Methodological recommendations on surgical patients care. – Vinnitsa medical national university, 2016.

7. Short practice of surgery. 24th edition. Vol.1. Edited by R.C.G.Russell, Norman S. Williams, Christopher J.K.Bulstrode. A member of the Hodder Headline Group. - London, 2018. – 738p.

Електронні інформаційні ресурси

1. <https://moz.gov.ua/> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. <http://iss-sic.com/> - Міжнародна спільнота хірургів

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: диференційований залік.

Структура поточного оцінювання на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

До підсумкового контролю у формі диференційованого заліку допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості та їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Оцінювання результатів навчання під час підсумкового контролю

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
Відповідь на теоретичні запитання.	3
Демонстрація практичних навичок.	2

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на диференційованому заліку

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно	Здобувач освіти правильно, точно і повно відповів на поставлені запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Правильно демонстрував виконання практичних навичок, точно дотримувався алгоритму їхнього виконання.
Добре	Здобувач освіти правильно, достатньо повно відповідь на поставлені запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем. Правильно демонстрував виконання практичних навичок, допустив незначні похибки в алгоритмі та техніці виконання навички.
Задовільно	Здобувач освіти у неповному обсязі дав відповіді, на додаткові та навідні запитання мають нечіткий, розпливчастий характер. Володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує професійну та наукову термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді, у застосуванні теоретичних знань при аналізі практичних завдань. У відповідях мають місце суттєві помилки. При демонстрації практичної навички припустився значних похибок у алгоритмі та техніці виконання навички.
Незадовільно	Здобувач освіти не дав відповіді на основні, додаткові та навідні запитання. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння професійною та науковою термінологією. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними, не може застосовувати теоретичні знання при аналізі практичних завдань. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок. Не продемонстрував або припустився грубих помилок і похибок в алгоритмі та техніці виконання практичної навички.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачено.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.

- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Форма одягу: медичний халат, хірургічний костюм, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, фонендоскоп.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.